

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΚΛΕΓΓΙΟΥ¹

Ἐν τῷ κώδικι 335 τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης Βενετίας ὑπάρχουν τρία ἔργα ἀνήκοντα εἰς τὸν Ἀνδρέαν Σκλεγγίαν ἢ Σκλέτζαν. Ὁ κώδιξ οὗτος εἶναι χάριτος καὶ ἐγράφη ἐν ἔτει 1493, ὡς σημειοῦται εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔργου τοῦ Σκλεγγίου (82r) καθ' ἃ ἀναγράφει καὶ ὁ τὸν κατύλογον τῶν κωδίκων συγγραφῆς². Τὰ ἔργα τοῦ Σκλεγγίου ἔχουν ἀντιγραφῆ σὺν ἄλλοις ἔργοις, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐλλείπει ἡ συνέχεια μεταξὺ τῶν ποιημάτων. Τὸ τμήμα τοῦ κώδικος, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰ ἐν λόγῳ στιχοιργήματα, ἀρχεται ἀπὸ τοῦ φύλλου 73r καὶ τελευτᾷ εἰς τὸ φύλλον 100r. Ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι ὑπάρχουν καὶ ὀκτὼ ἕτερα ἔργα, ἅτινα προτίθεται νὰ δημοσιεύσω ἀργότερον.

Ἡ ἀντιγραφὴ ἐγένετο λίαν ἀμελῶς³ καὶ συνεπῶς τὸ κείμενον βρῖθει ἀνορθογραφῶν καὶ σφαλμάτων. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἄλλα χειρόγραφα, καθ' ὅσον γνωρίζω, τῶν αὐτῶν ἔργων, ἡ ἀποκατάστασις τοῦ κειμένου ἀποβαίνει κάπως δύσκολος. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἔτυχον τῆς εὐγενοῦς βοήθειας τοῦ κ. Βασιλείου Λαούρδα, καὶ εὐχαριστῶ ἐνταῦθα τοῦτον θερμῶς.

Εἰς τὰ προκείμενα ἀνέκδοτα ἀπαντῶμεν διὰ πρώτην φορὰν τὸ ὄνομα τοῦ Ἀνδρέου Σκλεγγίου ὡς συγγραφέως. Τοῦτο εἶναι «Σκλεγγίας», ἔνθα αὐτὸς ὁ ποιητὴς περιλαμβάνει αὐτὸ ἐν στίχῳ (100r, στιχ. 71), καὶ Σκλέτζας κατὰ τὸν ἀντιγραφέα (86v, 97r). Ἡ γλῶσσα καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν στιχοιργημάτων καὶ ἡ περίοδος καθ' ἣν ἐγράφησαν αὐτὰ ὑποστηρίζουν τὴν γνώμην μου ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἀνήκει εἰς τὴν κρητικὴν οἰκογένειαν τῶν Σκλεγγίων, οἱ ὅποιοι ἔδρασαν κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα καὶ ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἑκτου αἰῶνος. Καθ' ὅσον γνωρίζω, ὑπάρχουν τοῦλάχιστον δύο ἕτεροι Σκλεγγίαι, ὁ Νικόλαος καὶ ὁ Γεώργιος. Ἐν ἔτει 1430 περίπου Ἡσαΐας ὁ Κύπριος γράφει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Νικόλαον Σκλεγγίαν περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἵνα ἀνασκευάσῃ ἔργα τούτου⁴. Ὁ μὲν Ἡσαΐας,

¹) Ἡ Σ κ λ έ τ ζ α. Ἴδε κατωτέρω.

²) *Graeci Codices Manuscripti apud Nanius Patricios Venetos Asservati*, p. 481, Bononiae, 1784.

³) Ἀντιγραφεὺς ἡτό τις Μανούσως (100r).

⁴) *Patrologia Graeca*, CLVIII 971-976. *Leo Allatius*. «*Graeciae Orthodoxae*», Vol. I, pp. 396-399, Romae, 1652. *E. I. egrand* «*Bibliographie Hellénique*», tom. I, p. 61, Paris, 1885.

ὑποστηρίζει τὸ δόγμα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ καὶ ἐκ τοῦ πατρὸς, ὁ δὲ Νικόλαος, ὅστις καλεῖται θεολόγος καὶ διδάσκαλος, ἀναφέρεται ὡς λαμβάνων τὴν ἀντίθετον στάσιν. Τῷ δὲ 1522 ἢ 1523 ὁ Κρῆς Γεώργιος Σκλεγγίας ἀφιεροῦ ποίημα ἐν τῇ λατινικῇ εἰς τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν τὸν ἕκτον⁵. Τὸ ποίημα τοῦτο ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας τοῦ συγγραφέως διὰ χάριν, ἣν ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἀδριανοῦ :

*Tu mihi Maecenas : tu Caesar reddere possis
Quod tuba Vergilii clara canebat opus⁶.*

Τέλος ὁ Ἀνδρέας Σκλεγγίας, ὡς μεταφραστὴς ποιήματος Θωμᾶ τοῦ Ἀκίνου (86v-87v) καὶ κάτοχος τοῦ τίτλου «Πῆρ» (82r, 97r), προφανῶς ἀνήκει εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν.

Οὔτω, ἐνῶ ὁ πρῶτος τῶν Σκλεγγίων ἐμφανίζεται ὡς ὀρθόδοξος, οἱ δύο ἕτεροι ἔχουν στενὰς σχέσεις μὲ τὴν παπικὴν ἐκκλησίαν. Ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνδρέου ἀντεγράφησαν τῷ 1493, ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἔζησε καὶ ἔδρασε κατὰ τὰ μέσα περίπου τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος. Χρονολογικῶς ὁ Ἀνδρέας κατέχει διάμεσον θέσιν μεταξὺ τοῦ Νικολάου καὶ τοῦ Γεωργίου. Τὸ ὕψος δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν ἔργων τῶν τριῶν Σκλεγγίων, ὡς καὶ ἡ χρονολογικὴ σειρά, δεικνύουν τὴν βαθμιαίαν ἐξέλιξιν τῶν σχέσεων μιᾶς κρητικῆς οἰκογενείας πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐν ἀρχῇ ὀρθόδοξος καὶ ἐχθρικῶς διακειμένη πρὸς τὴν Δύσιν, ἡ οἰκογένεια αὕτη ἐν τέλει, μετὰ ἓνα σχεδὸν αἰῶνα (1430-1523), συνδέεται στενωτάτα μὲ τὸν Πάπαν.

Ἐν ὀλίγοις τὰ ἐκδιδόμενα τοῦ Ἀνδρέου Σκλεγγίου, οὐχὶ ἀξιόλογα ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως, ἔχουν ἱστορικὴν ἀξίαν. Τὰ προκείμενα ἔργα, πρὸ παντὸς τὸ δεύτερον, ἀποτελοῦν συμβολὴν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐπιδράσεως τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐν Κρήτῃ.

Α'

Τὸ πρῶτον ἔργον (73r-82r) στερεῖται τίτλου. Εἰς τὸ τέλος δὲ αὐτοῦ δίδεται καὶ ἡ ἡμερομηνία τῆς ἀντιγραφῆς, 14 Μαΐου, 1493. Ἐν ὄλῳ τὸ ἔργον ἔχει 230 πολιτικούς στίχους, ὁμοιοκατάληκτα δίστιχα, οὐχὶ πάντοτε ἐπιτυχημένα (ὅπως π.χ. 21-2, 47-8, 57-8, 69-70, 75-6, 97-8 κ.ἄ).

⁵) E. L e g r a n d, ἔ.ἄ., τόμ. III, σελ. 110-114, Paris, 1903.

⁶) Σελ. 113.

Τὸ ποίημα τοῦτο ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Μαρίαν, ὅπως αὕτη γίνη μεσίτρια ἐπικαλουμένη τὴν βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν ἐν γένει καὶ διὴ τὴν τοῦ ποιητοῦ. Ἡ ἐνότης καὶ ἡ ὁμοιομορφία ἐλλείπουν· πολλὰ τὰ ἄσχετα, ὅπως ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου καὶ ὁ μυστικὸς δεῖπνος, περιλαμβάνονται. Ἐπὶ πλέον ὁ συγγραφεὺς ἐπιζητεῖ καὶ ἔτυμα διὰ τὰ ὀνόματα Μαρία (στ. 7) καὶ Μαγδαληνὴ (13). Ἡ γλῶσσα εἶναι ἀπλή, κάπως ἀνόμαλος δημώδης, ἡ δὲ σύνταξις οὐχὶ ἐπιμελημένη.

B'

Τὸ δεῦτερον ποίημα (86ν-87ν) εἶναι μετάφρασις δεήσεως (*Adoro te devote latens veritas*) Θωμᾶ τοῦ Ἀκίνου. Ἡ γνησιότης τῆς δεήσεως ἀμφισβητεῖται ἀπὸ πολλοῦ, ἀλλὰ ἡ κριτικὴ τῶν τελευταίων ἐτῶν τείνει μᾶλλον πρὸς τὴν ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ὅτι τὸ προκείμενον ἔργον ἀνήκει εἰς τὸν Ἅγιον Θωμᾶν⁷.

Ἡ μετάφρασις δὲ τοῦ Σκλεγγίου δὲν εἶναι ἱκανῶς πιστὴ. Συγκρινομένη πρὸς τὸ πρότυπον⁸ φανερώνει τὰς ἑξῆς διαφωνίας. Οἱ μὲν στίχοι 12 καὶ 14 εἶναι πλεονάζοντες, οἱ δὲ 21 καὶ 22 ἀκολουθοῦν τὸν στίχον 16 εἰς τὸ πρότυπον. Περαιτέρω ὁ στίχος 5 κακῶς μεταφράζει τὸ «*visus gustus, tactus in te fallitur*». Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι ἡ λέξις «ἀλήθεια» (*veritas*) ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ. Τὸ κείμενον τοῦ Mone καὶ ἡ μετάφρασις τοῦ Σκλεγγίου συμφωνοῦν. Ἐκ τῶν ἑννέα χειρογράφων ἢ ἔργων, ἅτινα μεταχειρίζεται ὁ Mone διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ κειμένου, μόνον ἓν χειρόγραφον ἔχει τὴν λέξιν *veritas*, τῶν ὑπολοίπων ὀκτὸ ἐχόντων *deitas*. Ὁ Mone προτιμᾷ τὴν λέξιν *veritas* τοῦ χειρογράφου Reichenaueer ἀρ. 36, διότι ἀποδίδει καλύτερον τὴν ἔννοιαν. Εἰς τὰ βιβλία προσευχῶν οἱ Καθολικοὶ προτιμοῦν *deitas*⁹.

⁷) P. M a n d o n n e t, «Des Écrits Authentiques de S. Thomas d'Aquin», 2e éd., pp. 127-29. G r a b m a n n, «Die echten Schriften des hl. Thomas», s 234.

⁸) Μεταχειρίζομαι τὸ κείμενον τῆς ἐκδόσεως τοῦ F. J. M o n e, «Hymni Latini Medii Aevi», tom. I, p. 275-6, 1853. Πρβλ. καὶ G, M. D r e v e s, «Analecta Hymnica Medii Aevi», τόμ. L, σελ. 589-591. A. W i l m a r t, «Auteurs Spirituels et Textes Dévots du Moyen Age Latin», Paris 1932, σελ. 361-414.

⁹) Πρβλ. καὶ F. J. E. R a b y, «A History of Christian Latin Poetry», p. 410, Oxford, 1927.

Γ'

Τὸ τελευταῖον στιχοῦργημα (97r-100r), «*Αἱνοὶ πρὸς τὴν ζωοδόχον πηγὴν*», σύγκειται ἐξ 72 ὁμοιοκαταληκτῶν δεκαπεντασυλλαβῶν. Καλαισθητικῶς εἶναι πολὺ ἀνώτερον τοῦ πρώτου ποιήματος. Ἡ Θεοτόκος Μαρία χαρακτηρίζεται ὡς ἡ πηγὴ ἀρετῆς καὶ ἐλπίδος, ἡ κλίμαξ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ θύρα τοῦ παραδείσου. Ὁ δὲ συγγραφεὺς ταπεινῶς ἀποκαλύπτει τὰς ἀδυναμίας του καὶ ζητεῖ τὴν χάριν καὶ καθοδήγησιν τῆς Παρθένου.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ποιήματος τοῦτου ὑπάρχει ἐξάστιχος σημείωσις τοῦ ἀντιγραφῆως δίδουσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ, *Μανούσως*, ὡς καὶ τὸ τῆς κατόχου τοῦ χειρογράφου, κερᾶς *Λένης*.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΚΛΕΓΓΙΟΥ

Α'

- Ποῖος ἄνθρωπος ἀγγελικὸς ἐξώθη χίλιαις γλώσσαις, 73^r
 νὰ δυνηθῆ νὰ ἔξηγηθῆ ταῖς χάραις σου ταῖς τόσαις ;
 Ταῖς ἔλαβες ἐκ τὸν Ἰησοῦν τὸν ὑπερευλογημένον
 τὸν εἶχες πάντα στήν καρδιάν, μέσα γλυκέα θεμένον.*
- 5 *Ὡς ἥλιος εἰς τὸν οὐρανόν, λάμπουν στήν οἰκουμένην,
 αἱ πράξεις σου αἱ θαυμασταῖς, κερὰ χαριτωμένην.
 Μαρία εἰς τὴν ἁγίαν γραφὴν τρόπους πολλοὺς σημαίνει,
 ἤγουν μὲ προκοθάλασαν, φωτοῦσα φωτισμένην.*
- 10 *Διότι σου στήν μετάνοιαν, ὡς θάλασσα προκοῦσα,
 ὡς φωτισμένη ἐφώτισες ἄλλους καὶ σὲν φωτοῦσα.
 Ὅμοίως καὶ Μαγδαληνὴ στήν ἐκκλησιάν γροικᾶται,
 καὶ ἐκ τοὺς δασκάλους τοὺς σοφοὺς, || οὕτως μεταγλωτιᾶται. 73^v
 Μαγδαληνὴ ἐκ τὸ μάγδαλον, γροῖκα μεγαλωτάτη,
 διότι μὲ δάκρυα τοῦ σωμοῦ εἶδες τὸ μονοπάτι.*
- 15 *Τὴν ἐνελέκτηκες ὁδόν, οὐδὲ ποσῶς τὴν χάνεις
 μάλιστα τοὺς ἁμαρτωλοὺς, εἰς ἀγαθὸν τοὺς βάνεις.
 Τίς λιθοκάρδιος ἀσεβῆς, τίς τόσα ἀπελπισμένος,
 στοχάζοντα τὰ δάκρυα σου, δὲν ἐν μετανοημένος ;
 Ὡ μαργαρίτη ἔκλαμπρε, ἀτίμητον λιθάριν,
 20 ὁποῦβρες μὲ ταπεινώσιν, ὁμπρὸς σὸν κύριον χάριν.
 Στὰ παισίματα σ' ἐπώληκεν, τᾶπταισες εἰς ἐκεῖνον*

1 ἐξόθη χίλιαις || 5 οἰκουμένην || 11 γροικᾶται || 12 μεταγλωτιᾶται || 13 γροῖκα || 14 μονοπάτι || 15 ἐνελέκτηικες || 19 λιθάριν || 21 ἐπώληκεν.

- μὲ σπλάγχθος σοῦπεν πάγαινε, ταῖς ἁμαρτίαις σου ἀφίνω.
 Καὶ τοῦ Χριστοῦ τὸ τίμιον ἄλειψες τὸ κεφάλιν,
 ἔπλυνες τὰ ποδάρια του καὶ σφούγ | γισές τα πάλιν 74^τ
 25 Μὲ τὰ ἀκριβά σου τὰ μαλλιά, καὶ ἐφιλοτιμήσές τα,
 καὶ μὲ τὰ δάκρυα τὰ πικρὰ ἐσυχοφίλησές τα.
 Ἄκάλεστ' ἤρθες στοῦ Σιμῶ, καὶ ἀντίρροπα τὸ γιόμα'
 καὶ δὲν ἀπήφας τί γὰ πῆ διὰ σέ τινος τὸ στόμα.
 Τὸν πόνον εἶχες μέσα σου, τῶν ἁμαρτιῶν τῶν τόσων,
 30 καὶ δὲν ἐφάνη γὰ σταθῆς οὐδὲ ποσῶς καιμπόσον.
 Ὅταν τὸν εὐχαρίστησες, καὶ τὸ ὄνομάν του εὐλόγας,
 ὡς λυτρωτὴν ἁμαρτωλῶν, παντοῦ τὸν ὠμολόγας.
 Διότι ἐξεμίστεψεν ἐσέν ἀπὸ τὸν Φαρισαῖον,
 ὅταν σ' ἐκατηγόρησεν στὸν δεῖπνον τῶν Ἰουδαίων.
 35 Εἶπεν, ἂν ἦτον διδάσκαλος τοῦτος ἢ καὶ προφήτης,
 ἤθελεν ξεύρη ποία εἶναι αὐτή, καὶ ψηλαφάτον ἤτιης. ||
 Λιατὶ εἶναι γυναῖκ' ἁμαρτωλή, μαρτυρικὸν στήν χώραν, 74^ν
 ἀδιάντροπην, ἀκάθαρτην, τὴν κροάζουν πᾶσαν ὥραν.
 Ὡς γνωριστὴς τῶν φανερῶν, καὶ τῶν κρυπτῶν προφήτης,
 40 τὸν λογισμόν του ἐγροίκησε, καὶ τὸ κρυπτὸν του ἐδῆ τις.
 Ἀπηλογήθην κ' εἶπεν του, σίμωσε καὶ ἄκουσέ το,
 τοσοῦτον θέλω εἰπεῖν, Σιμῶν, καὶ καλοδιάκρινέ το.
 Διδάσκαλε τ' ἀποκρίθηκεν, ὄρισε καὶ ἀφουκροῦμαι,
 τὸ μ' ἐρωτήσης γὰ σοῦ πῶ, ἂν τὸ καλοεγροικοῦμαι.
 45 Παράδειγμα τῶν ἔφερε τοῦ κάποιτες ζουράρη,
 τοῦ ποίου ἐχρωστοῦσαν ἄνθρωποι, τότες οἱ δυὸ λογάροι.
 Ἐνας τὸν χρώστην φανερόν, δηνάρια πεντακάσια,
 ἄλλος πενήντα μοναχά, κ' οὐδεὶς ἀπὸ τὰ τόσα.
 Ἐναν δηέριν εὗρισκεν, πουθὲ γὰ τοῦ || τὸ δώση, 75^τ
 50 οὐδ' ἐκ τινὰν γὰ δανειστῆ, τὸ χροός του γὰ λαφρώση.
 Ἐνὸς καὶ ἄλλοῦ τὰ ἐχάρισεν, τίς πλειότερον πιστεύεις ;
 ἀπὸ τοὺς δύο τὸν ἀγαπᾶ, πέ μοῦ τὸ μὴν το ἁκνέυης.
 Τίς θέ καλὸν καὶ εὐχαριστιᾶ, τίς πλέα ἀγαπᾶ τὸν φίλον ;
 Τὸν εὗρε στήν στενοχωριάν, καὶ εἰς τὴν χρεῖαν του στυλον.
 55 Ἀπηλογήθην ὁ Σιμῶν· εἶπεν κ' ἐγὼ διακρίνω,
 ὀπούλαβεν τὸ πλεότερον, πλέον γὰ φιλήση ἐκεῖνο.

22 πάγεσε || 23 ἔλυψες κεφάλι || 25 μαλλιά || 26 ἐσυχοφίλισες || 27 ἀντήροπα || 28 ἀφί-
 φας || 36 ψηλαφάτον ἤτιης || 40 ἐγροίκησε || 41 σήμωσε || 42 καλοδιάκρινέτω || 44 καλο-
 γροικοῦμε || 46 λογάρη || 47 δυνάρια || 49 δυνέριν || 50 δανιστῆ || 54 στενοχωριάν στί-
 λον || 55 ἀπελογήθην || 56 ἐκεῖνω.

- Λέγει του δίκαια τῶκρινες, κοίνωσές τό σε τόπα,
 ἄλλον μὴ εἵπης καὶ ἐγροίκησες, τὸ ζήτησα καὶ πόσα.
 Τότε γυρίζει πρὸς ἐσέν, τοῦ φαρισαίου ἀρχίζει
 60 τῶπραξες πῶς δὲν ἐπραξεν, γὰ τὸν καταγογγίζη.
 Εἶπεν ἐσένα σπλαγχνικά, κριτῆς δικαιοσύνης·
 ὕπα καὶ ἡ πίστις [σ']ἔσωσεν, || γυνή, εἰς ὁδὸν εἰσῆρης. 75^v
 Ταῖς ἁμαρτίαις σ' ἐπόλυκα, διὰ τὴν πολλὴν σου ἀγάπην·
 λοιπὸν ὁ κληρὸς τῶκουσεν κ' εὐθὺς ἐπαρετρόαην
 65 Λέγοντα ποῦβροηκεν αὐτὸς τὴν τόσην ἐξουσίαν,
 καὶ ἐξαπολεῖτο πᾶς ἄνθρωπος, οὕτως τὴν ἁμαρτίαν.
 Ὅλους τοὺς ἐθεράπευσεν, σὸν δεῖπνον καλεσμένους,
 ἐκ τὸν Σιμων ὁ δάσκαλος ὁ μυριοπαιεμένος.
 Τὴν Μάρθαν τὴν πολυάριωστην, εἶχε διὰ σὲ ἰατροῦπει.
 70 μὲ σπλαγχνωσύνην ἀπ' αὐτὴν ἐσὲ γὰ ξεμισοιεύη.
 Ὅταν τὸν ἐποδέχθηκεν μὲ κάλεσμα καὶ γιόμα,
 ὡς βαρεμένη ἐλάλησεν, κ' εἶπέν του μὲ τὸ στόμα :
 Δὲν ἔχεις ἐγνοῖαν κύριέ μου, κ' ἡ ἀδελφή μ' ἐφῆκεν,
 καὶ ἐγὼ δουλεύω || μόνη μου, κ' εἰς ἄλλα ἐκείνη ἐμπῆκεν. 76^r
 75 Ταῖς δύο μὲ μίαν ἀπόφασιν εἶχεν ἀκραναπαῦσιν,
 πλέον ἄλλον οὐκ ἐμίλησεν, ἡ Μάρθα μὴ σκοινάψη.
 Εἶπεν τῆς, Μάρθα, μεριμνᾶς, καὶ μὴν παραπονᾶσαι·
 ἅς τὴν γὰ ξειτρέχη τὴν Μαριάμ, τὴν σιρόταν τὴν ἐπίασε.
 Ξειτρέχειν τὰ σωμιτικά, πνευματικά ἅς δικᾶται,
 80 ὡς τὴν ἐλέγχεις δὲν ὀκνεῖ, ἅς τὴν γὰ μ' ἀφουκρᾶται.
 Μάρθα, καλεῖς τὸν δάσκαλον, ὡς δύνασαι γὰ γέψη·
 Μαρία θεραπέυεσαι, τὸν λογισμὸν γὰ θρέψης.
 Τὸν κύριον ἀποδέχεσαι, κ' οἰκονομᾶς τὸ γιόμα,
 καὶ θεραπέυεσαι, Μαριάμ, ἐκ τᾶγιόν του στόμα.
 85 Τὰ λόγια του μετ' ἐνλάβειάν, Μαγδαληνὴ ἀφουκρᾶσαι,
 καί, Μάρθα, θερα | πεύεσαι, πλέον δὲν παραπονᾶσαι 76^v
 Ἐναπαυτήκετε κ' οἱ δύο, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν του,
 καὶ κλίνετε τὴν κεφαλὴν, εἰς τὴν ὑποταγὴν του.
 Εἰς δύο μερικὰ μοιράσετε πᾶσαν ζωὴν τ' ἀνθρώπου,
 90 εἰς ἓναν τῆς ἀναπαύσεως, εἰς τ' ἄλλον τοῦ μέγα κόπου.
 Ἡ Μάρθα τὴν προσωρινὴν φέρνει τὴν κοπιασμένην,
 κ' ἐσὺ, κερὰ Μαγδαληνὴ, τὴν γλύκα δροσοισμένην.

57 κίνωσες || 58 ἐγροίκησες || 62 ὕπα : εἶπα πίστις || 63 ἐπόλυκα || 64 τῶκουσεν || 65
 ποῦρικεν || 66 ἐξαπολίτο || 68 μυριοπαιεμένος || 69 πολιάριωστη || 71 ἐποδέχθηκεν
 γιόμα : γεῦμα || 78 ἐπιᾶσαι || 82 θεραπέυεσαι || 83 γιόμα : γεῦμα || 85 ἐνλάβειαν || 89
 μοιράστε || 92 τὴν : τῆ.

- Τὴν πρακτικὴν ζωὴν, Μάρθα, τινὸς δὲν παίρνεις,
 τὴν θεωρητικὴν, Μαρία, πᾶσα τινὸς προσφέρεις.
- 95 Εἰς τὴν καρδίαν σου ἐνέβαλε τὴν περισσὴν τοῦ ἀγάπην,
 τὴν σωτηρίαν τὴν ψυχικὴν ὁ νοῦς σου ἐπαρετρέπην.
 Ἐπιτροπὴν τοῦ σ' ἐποίκεν, ὁποῦθελεν ὀδεύῃ
 ν' ἀναγυρεύῃ ταῖς ψυχαῖς, νὰ ταῖς συγχοῖταρζεύῃ. ||
- 100 Συμπάθειαν εὖρες καὶ μισθόν, μὲ τόσῃν σπλαγχνωσύνῃ 77^τ
 τὴν ἔδειξες εἰς τὸν Ἰησοῦν μὲ τὴν ταπεινωσύνῃν.
 Τῶν μαθητᾶδων μαθητὴν, καὶ ἀπόστολον σ' ἐποίκεν,
 ἀπὸ ταῖς διδασκαλίαις τοῦ ποτὲ δὲν σ' ἐξεφῆκεν.
 Στῆς μάνας τοῦ τὴν συντροφίαν ἤσουν μ' ἐμπιστοσύνην,
 καὶ μὲ ταῖς ἐπίλοιπαις Μαριαῖς, ἤσουν μὲ σπλαγχνωσύνῃν.
- 105 Τὸν Δάζαρον ἀνέστησεν κ' ἐδῶκέν του τὴν χέρον,
 ἐκ τὸ μνηοῦριν βρωμερὸν τὴν τέταρτον ἡμέραν.
 Θωροῶντας ἐνεδάκρυσεν μὲ πνεῦμα βουρκομένον,
 καὶ κατερῶτα νὰ τοῦ ποῦ, ποῦ τὸν ἔχουσι θεμένον.
 Δάξαρε, μὲ δοιμέαν φωνήν, ἐλ' ἔξω, εἶχεν κράξει·
 110 καὶ ὁ ἄδης ἐσυγγίστηκεν, | τ' ἀκούσεν καὶ φωνάζει. 77^ν
 Οὕτως ὡσὰν ἐκοίτετον στὴν γῆν σαβανωμένους,
 ἦλθεν ὀμπρὸς σὶ τὸν κύριον ὁ νεκρονασταμένους.
 Τοὺς μαθητᾶδες ὄρισεν «πιάστε καὶ λύσετέ τον·
 ὀπόθ' ἐνθυμηθῆ νὰ πᾶ, μ' ἐξαναφήσετέ τον».
- 115 Τὸ κάλεσμαν τῆς τράπεζος, ἔτρωγε μὲ τοὺς ἄλλους,
 εὐχαριστῶντα τὸν Ἰησοῦν ὀμπρὸς εἰς μικροὺς μεγάλους.
 Ἔτρον καὶ ἀτιὸς ἀληθινά, κ' ἡ Μάρθα ἐκύβευγέ τον·
 ἐκ τὴν χαρὰν ἐστέγε τον, κ' ἐκατεχόρτενέν τον.
 Αἰτραν βοτάνιν ἀκριβὸν εἶχες ἀγορασμένον,
 120 νὰ πᾶς ν' ἀλείψῃς τὸν Ἰησοῦν, πρὶν τὸν εὐρῆς θαμένον.
 Τὸ σπῆτιν ἐκ τὴν μυρωδιαν τὴν τόσῃν ἐνεπλήσθη,
 καὶ ἀπὸ τουτόνων ἡ καρδιά τοῦ προδότου ἐσχίσθη ||
 Ἐστράφην ἄγρια κ' εἶδέ σε Ἰούδας Ἰσκαριώτης, 78^τ
 ὁ διὰ τὰ δῶρα τᾶφες, ὁ ἄνομος προδότης.
- 125 Εἶπε, «κρῖμα σὶ τὸ βότανον τὸ τίμιον ἐτοῦτον,
 νὰ μὴν τὸ δώσουν σὶ τὴν πτωχά, μέγαν κακὸν ὀποῦτον».
 Διότι ἤθελεν ὁ ἄνομος τὸ δέκατον νὰ κλέψῃ,
 καὶ ὁ διδάσκαλος γλυκότετα εἶχες ἐξεπιστεύσει.
 «Ἐχετε, εἶπεν, τὰ πτωχὰ πολλὰ καὶ πλησεμένα,

95 ἐνέλαβε· περισσὴν || 102 ἐξεφείκεν || 104 ἐπίλοιπες | 110 ἀκούσεν || 120 ἀλήψεις
 121 σπῆτιν.

- 130 ἀμέ οὐκ ἔστι δυνατόν γάχετε πάντα ἐμένα.
 Ἐτούτ᾽ ἡ γυνὴ ἐπρωτέρωθεν, κ' ἦλθεν ἐμὲ ν' ἀλείψῃ,
 κρατῶντα πῶς ὁ δάσκαλος, ἐγὼ τῆς θέλω λείψῃ.
 Τόπραξεν' θέλει ἐξακουστῆν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην,
 καὶ θέλει μνημονεῦσθαι πάντοτ' ἐπαινεμένην».
- 135 Ὅλα τὰ ἐπαρτήθηκες, θρηγόμενη | γὰ στέκης, 78^v
 αἱματωμένη στὸν σταυρὸν γὰ τόννε περιπλέκης.
 Σπουδακτικὴν βαθέαν ἀγῆν, ἔσωσες μὲ τὰ δῶρα,
 κ' ἠῦρες τὸν τάφον εὐκαιρον κ' ἐστράργης εἰς τὴν χώρα.
 Κλαίγοντα ἐνεκάτωσε; γαῦρης; τοὺς ἀποστόλους·
- 140 ἐπῆραν εἶπες τὸν Ἰησοῦν κ' ἐσύναξές τους ὅλους.
 Πλέον ὑπὲρ ἄλλους ἔτρεχεν ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης,
 τὸν Πέτρον ἐπρωτέρωθεν αὐτὸς πρὶν ξαναράνης.
 Στὸν ἅγιον τάφον ἦλθασιν τρεχόμενοι, καὶ ἐμπῆκεν
 ὁ νεώτερος πρωτότερα τὸν Πέτρον ἔξω ἀρῆκεν.
- 145 Ὅλοι ἐπηγαῖναν καὶ ἤρχοντα[ν], κάπου κ' ἐπαίρναν βῆμα,
 καὶ μετὰ βίας δὲν ἔβραιες ἐκ τοῦ Χριστοῦ τὸ μνημα.
 Ἀνασαιμένον τὸν Ἰησοῦν ἐξώθηκες ἡ πρώτη 79^r
 γὰ τὸν Ἰδῆς, διότι ἠδειξες σπλάγγια || εἰς τὴν θεότη.
 Δύο ἀγγέλους ἐκλαμπρους ἐσκιόστηκες καθάρια,
 ἔναν εἰς τὰ προσκέφαλα, τὸν ἄλλον εἰς τὰ ποδάρια.
 Γυναῖκα, σοῦπαν διατὶ ἐκλεγες, καὶ διατὶ ἀνασιενάξεις,
 ἤξευο' ἀνέστην ὁ Χριστός, αὐτὸς τὸν ἀνακράξεις.
 Στὴν Γαλιλαίαν καρτερεῖ Μαρίαις καὶ Ἀποστόλους,
 ὅσοι καὶ ἂν τ' ἀκλουθήξασιν, γυναῖκες καὶ ἄνδρες ὅλους.
- 155 Θωρῶντά σε ὁ διδάσκαλος μὲ βλέμιαν τὸ πῶς στέκεις,
 τὸν ἅγιον τάφον κλαίγοντα καὶ γλυκοπεριπλέκει.
 Ὅς κηπουρός σου ἠφανίστην, κ' ἐρώτησεν τί κλαίγεις·
 ἐπῆραν τὸν ἀνθέντην μου μὲ κλάμιαν τοῦ τὸ λέγεις.
 Ἄν τὸν ἐπῆρες, δός μοῦ τον, εἶπέ μου ἂν τὸν κατέχης·
 γὰ τὸν ἐπάρω || δεῖξέ μου, θεμένον ποῦ τὸν ἔχεις. 79^g
 Τὸ γὰ σου κράξῃ τ' ὄνομαν, εὐφροάνθην ἡ ψυχὴ σου·
 μιλῶντα τὸν ἐγνώρισες τότες τὸν Ἰησοῦν σου.
 Μαρία σοῦπεν κ' ἔπεσες γὰ τόννε προσκυρήσης,
 κ' ἐκεῖνος ἀποκρίθηκεν, «δὲν θέλω γὰ μοῦ ἐγγίσης.
- 165 Διότι σκοπᾶς καὶ τοῦ πατρός, ὡς τέκνον δὲν τοῦ Ἰσάζω,

133 ἐξακουστῆν οἰκουμένην || 139 κλέγοντα || 145 ἐπῆραν· ἐπῆραν || 146 ἔβραιες
 147 ἐξόθικες || 148 θεότην || 155 βλέμιαν || 156 κλέγοντα || 157 κλέγεις || 158 ἀφθέντι
 κλάμαν.

- εἰς τὴν θεότιν μετ' αὐτὸν ἀκόμη δὲν ταιριάζω.
 Ἄνθρωπον μόνον μὲ σκοπᾶς, καὶ φαίνομαι σὰν πρῶτας
 κ' οὐδὲν νοεῖς τὴν σάρκα μου, ἐχὼν ἔναι τῆς θεότης.
 Πιστεύεις νᾶμαι μετὰ σὲ θνητὸς ὡς ἂν ἄλλοτες·
 170 κρατεῖ με τώρα ἀθάνατον, καὶ ὄχι θνητόν σὰν τότες».
 Ἄμα τὰ στέκοντα στῆν γῆν δὲν ἤθελε ν' ἀφήση,
 τίς ναῦρεθῆ εἰς τὸν οὐρανὸν || ἄνθρωπος νὰ τοῦ ἐγγίση. 80r
 Διότ' εἶχεν ἀψηλάφηστον κορμὴν δεδοξασμένον,
 τρίτον ἡμέραν ἐκ νεκρῶν τότες ἀναστειμένον.
 175 Ἄμετρα θάλασσας καὶ γῆς εἶχες περάσῃν μίλια,
 διδάσκοντας τὴν πίστιν μας, ὡς μέσα στῆν Μαροῖλια.
 Μὲ τὴν φρικτὴν διδασκαλιὰν ἔστρεψες εἰς τὴν πίστιν,
 στὰ ξακουστὰ θανατάσματα ὁ κόσμος ἐσυγχίοτην.
 180 Στὰ δίδαξεν ὁ βασιλεὺς κ' ἡ δέσποινα ἐπίστευσαν,
 καὶ τέκνον μὲ τὴν χάριν σου ἀνόλπιδα ἐθρέψαν.
 Ἄπο τῆς ἀναλήψεως ὅλα τὰ ἐπαρνήθης,
 νὰ τζιγαρίζῃς τὸ κορμὴν ἀτῆς σου τὸ ἐβουλήθης.
 Ἐγκράτειαν ἐξακουστὴν στὸν ἑμαυτὸν ἐποῖκες,
 μέσα εἰς ἔρημον βαθέαν | τὴν κατοικίαν εὐρήκεις. 80v
 185 Μὲ δίχως χλόην καὶ δροσόν, ἀνυδροῦν εἶδες τόπον,
 τριάντα χρόνους ἔκαμες ἄγνωρη τῶν ἀνθρώπων.
 Ὅσαλαβες θελήματα, κ' ὅσαις καλάῖς καρδίαις,
 ἐπλήρωσεν τοῦ λυτρωτῆ σάρκα σου ταῖς θυσίαις.
 Οἱ ἄγγελοι καθημερῶν σὲ σέναν ἐσιμῶναν,
 190 ἐπὶ φοραῖς τὸν οὐρανὸν τὸ ἕψος ἐσηκῶναν.
 Ἄκουες ἕμνους, ψαλμοφδιαῖς καὶ γλυκομιελωδίαις,
 καὶ τῶν πιστῶν ταῖς προσευχαῖς, ἱερέων ἀκολουθίαις.
 Ὁ κύριος ἐβουλήθηκεν τοὺς κόπους σου νὰ παύσῃ,
 τὸ κοπιασμένον σου κορμὴν τινὰς στῆν γῆν νὰ θάψῃ.
 195 Τὸ πνεῦμα εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ πᾶ μετὰ τὰ ψυχάρια,
 ν' ἀγάλλεται τὸν κύριον βλέποντας αὐτὸν καθάρια. ||
 Κάτη δεσπότην ἀσκητῆ ἐνέβλεψεν τὰ μάτια, 81r
 καὶ στράφην εἰς τὸν οὐρανόν, κ' εἶδεν τὸ φῶς κ' ἐκράτει.
 Τὴν κατοικίαν σου ὁλόγυρα, κ' εἶχε νὰ σ' ἐξορκίσῃ,
 200 ἂν εἶσαι πνεῦμα ἢ ἄνθρωπος ἀπὶς σ' ἐπερωτήσῃ.
 Ἐπηλογήθης κ' εἶπες του ἂν καλοεθυμᾶται

166 τειράζω || 167 πρῶτος || 169 νάμε· ἄλλοτες || 172 νᾶρεθῆ || 173 κορμὴν || 178
 ἐσυχίοτην || 182 τζιγαρίζεις· κορμὴν ἀτῆς || 185 δίχος· ἀνειδροῦν || 190 εἰσιμῶναν ||
 194 κορμὴν || 196 ἀγάλλεται || 201 ἐπηλογίθης.

- κάποτες μίαν ἁμαρτωλὴν ἀνὲν καὶ ἀναστοροῦται.
 Πόθεν τὸ γράφει τὸ χαρτίν, τότε ἀπηλογήθη,
 καὶ ὡς ἦτον ἄδολη σὲ τὸ κατεξηγήθη.
- 205 Ἐὸν ἀπεκρίθης καὶ εἶπες του, τὸ πῶς ἐτύσ' ἐκείνη,
 κ' εὔρες ἀπὸ τὸν κύριον μισθὸν καὶ ἐλεημοσύνην.
 Λέγοντα κ' ἐβουλήθηκεν κοντά του νὰ σὲ κράξῃ,
 καὶ ἐζήτησες τὴν κοινωσίαν, ὡς τῶν Χριστιανῶν τὴν τάξιν.
 Ἐλαβες τὴν ἐξαγοσίαν, κ' ἡ εὐχαριστιὰ μετὰ σου,
 210 καὶ ἐγιάγυρες τὸ πνεῦμά σου | καὶ τὴν ἐπιθυμίαν σου. 81v
 Ἐγίνουν τῶν ἁμαρτωλῶν τὸ ἐξόπλιον καὶ καθύπρις,
 διότι εἰς ταῖς ἁμαρτίαις σου οὐδὲ ποσῶς ἐκρούπης.
 Ἀγάλλεσαι τώρα τοῦ Χριστοῦ γλυκύτητα γεμάτη,
 ὡς ἀθιβόλι Χριστιανῶν, Μαρία μεγαλοτάτη.
- 215 Μεσίτρια ἐγένου τὸ λοιπόν, κερά διὰ πᾶσα ἔνα,
 καὶ παρακάλει τὸν Χριστὸν διὰ ὄλους καὶ δι' ἐμένα.
 Νὰ σ' ἔχουν θάρος δίκαιοι, εἰς τὴν ἄνωθεν πόλιν,
 ἐλπίδαν οἱ ἁμαρτωλοί, γυναιῖκες καὶ ἄνδρες ὄλοι.
 Χαριτωμένη, τὸ λοιπόν, δέχου ταῖς προσευχαῖς μας,
 220 μεσίτευγε τὸν κύριον, μὴ ἰδῆ ταῖς ἁμαρτιαῖς μας.
 Ὡς ἔλθουν σὲ στοχάδι σου, βλαβόντες τὸν ραὸν σου,
 τὸ σὲ ζητήσουν νὰ ἔξωθοῦν μετὰ τὸν ἁγιασμόν σου. ||
 Ὡς τις τιμῆ καὶ σέβεται καὶ σένα ν' ἀνακράξῃ, 82r
 ὁ ἀντιστάτης φανερά, μὴ δὲ κουροῦ πατάξῃ.
- 225 Τινὰς νὰ μὴν ἀπελπιστῆ ἁμαρτωλὸς μεγάλος,
 ἐσέταν δταν μιμηθῆ, εὐθὺς νὰ γίνῃ ἄλλος.
 Καὶ με ταῖς δεήσασιν σου, ἐσὲ νᾶναι συμπαθημένος,
 ἀπὸ κακὸν εἰς ἀγαθόν, μετὰ σοῦ γιαγερομένος.
 Τὸν δούλόν σου τὸν πὲρ Ἄνδρά, κερά μεγαλοτάτη,
 230 σκέπε καὶ περιφύλαττε, σὴν χάριν σου τὸν κράτει.
- Εἰς 'αυςγ' ἐν μηνὶ Μαίῳ ἰδ' ἐτελειώθη. Ἀμήν:- ||

203 ἐπηλογίθη || 207 ἐβουλήθηκεν || 213 Ἀγάλλεσε || 214 ἀθυβόλη || 217 θάρος || 222
 ξοθοῦν || 227 δεήσας || 230 1493 in marg.

Β'

Δέησις εἰς τὴν ἁγίαν κοινωनीαν τοῦ μακαρίου
κυροῦ Θωμᾶ γιὰ τὸ Ἀκίρου καὶ διδάσκαλου τῆς
ἐκκλησίας μεταγλωττισμένη παρὰ τοῦ κυροῦ
Πέρο Ἀνδρέου τοῦ Σκλητίζου.

- Στροφή α' Σὲ τὴν ἀλήθειαν προσκυνῶ, μ' εὐλίβειαν θεμένην,
εἰς ἀληθινὸν καὶ τυπικὸν ἄρτον ὧδε κρυμμένην.
Κλητὸς σοι ὑποτάσσομαι ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
σμικραίνομαι τηρῶντά σε, Θεὲ τῆς εὐσπλαγχνίας.
- Στρο. β' 5 Αἱ τέσσαρες αἰσθήσεις μου οὐκ ἐκαταλιμβάνουν,
κ' ἢ ἀκοὴ κ' ἢ πίστις μου μόναι σε παραφθάνουν.
Στέργω τ' ὀρίζεις, νιὲ Θεοῦ, σέβω καὶ προσκυνῶ το,
λόγον ἀληθινώτερον, ἄλλον οὐ κεκρατῶ τον.
- Στρο. γ' 10 Κρεμάμενος ἐν τῷ σταυρῷ ἐκρύπτετο [ἡ] θεότης, 87r
καὶ τῶν εἰς ἄρτον κρύπτεται θεότης | καὶ ἀνθρωπότης
Καὶ εἰς τὰ δύο δὲ ὁμοῦ τὴν κεφαλὴν μου κλίνω,
σῶμα λιμβάνω μυστικόν, τίμιον αἶμα πίνω.
- Στρο. δ' 15 Καὶ μετὰ τοῦ ληστοῦ ζητῶ πολλὰ μεταρ[ι]ομένος,
εἰς τὸ δεξιόν σου τὸ πλεονὸν γάμαι θεραπευμένος.
Ὡσπερ Θωμᾶς, ὧδε πληγὰς οὐκ ἐζητῶ νὰ βλέπω,
ὁμως Θεὸν ὁμολογῶ, διάνοιέν μου τρέπω.
- Στρο. ε' 20 Μνήμην θανάτου τοῦ Χριστοῦ διψῶν ἀναθιβάλλω,
κ' ἐσὺ, ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, τρέφεις μικρὸν μέγαλον.
Τοῦ τοῦ μου εὐεργέτησον νὰ σὲ γλυκοφημίζη,
φαγεῖν τε ἄλλον παρ' οὔ σὸν τὰ μέλλει νὰ στηρίζη.
Πλὴν δέ, Θεέ μου, δέομαι ποιήσε νὰ πιστεύω,
καὶ τὴν ὁδὸν σου ἐλπίζοντα, πάντοτε νὰ ὀδεύω. ||
- Στρο. ς' 25 Ὡ πελεκᾶνε Ἰησοῦ, δεῦτε μὲ δίχως στέμμα, 87v
κάθαρον τὴν ἁμαρτωλὴν μὲ τίμιόν σου αἶμα.
Εἷς δὲ μικρὸς σου σταλαγμὸς δύναται καθαρίσειν,
τοῦ κόσμου ἁμαρτήματα τελείως ἀφανίσειν.
- Στρο. ζ' 30 Ἰησοῦν βλέπω κρυπτόν, εἰς ἄλλην μορφήν θεμιμένον,
πότιε γάρθῃ τὸ πεθυμῶ, σεμὲν τὸν διψασμένον.
Νὰ δῶ κ' ἐγὼ τὸ πρόσωπον, τὸ βλέπουν οἱ ἀγγέλοι,
πάντα νὰ θεραπεύωνται τὰ ταπεινά μου μέλη.

Τίτλ. μεταγλωττισμένον || 2 κρυμμένη || 4 σμικραίνομαι τηρῶντα || 5 ἐκαταλιμβάνου
|| 6 παραφθάνου || 14 δεξιῶν νάμε || 23 στέμμα.

Γ'

Αἱ ἴροι πρὸς τὴν ζωοδόχον πηγὴν 97^τ
 πεπονημένοι παρὰ τοῦ Πέτρ' Ἀνδρέου
 Σκλέτζα

- Ὁ κύριος πάντως μετὰ σοῦ, χαῖρε χαριτωμένη,
 πρὶν τῶν αἰώνων τοῦ Χριστοῦ μήτηρ προωρισμένη.
 Χρυσῇ τῆς ἀρετῆς πηγῇ, ἐξακουστῇ προθένε,
 Μαρία, θάρος ὀλονῶν, καρπὲ χαριτωμένη.
- 5 Ἄγγλων καὶ τῶν σφρανῶν δέσποινα καὶ κυρία,
 σωμὸς πενήτων, τῶν παντῶν κυβέρησις σὴν χρεῖαν.
 Δούλη καὶ μήτηρ τοῦ Χριστοῦ, χαρὰ τῶν λυπομένων,
 τὸ ἀπαγκούμπιον τῶν πιστῶν, ἐλπίς ἀπελπισμένων. ||
 Τῶν νεκρωμένων ἢ ζωῇ, εὐρεσις λατρείας, 97^ν
- 10 φλέγα [τῆς] ψυχοπόνσεως, μορφή τῆς εὐγενείας.
 Θεμέλιον, εὐρεσις, ἀρχή, βάθος ταπεινοσύνης,
 πίσης μακαριότης καὶ ταπεινοφροσύνης.
 Σκευὸς τιμῆς κ' εὐπρέπειας, χάριτος σφρανίς,
 τοῦ ποιητοῦ τὸ ἱερόν, εὐρεσις σωτηρίας.
- 15 Τῶν λυπομένων λύπησις, ἔγερσις τῶν πεσμένων,
 ζωῆς ἢ ἀνακαίνησις, στάσις τῶν χαλασμένων.
 Ἐξ ὄλης ὠραιοτάτη σύ, τοῦ Ἰεσοῦ βλαστάρι,
 μὲ τὸν ἀνθὸν μὲ τὸν καρπὸν, εἶδου· ἢ πλοῦσα χάρι.
 Θλίψεως ἄστρον εἰ ἀγνὴ γεννήτρια σοφίας,
- 20 εὐγενείας φρικτὸς ἀνθὸς καὶ τῆς φιλανθρωπίας. ||
 Δίωξις τῆς ὄλης ἁμαρτίας, καὶ θλίψις μου τὸ βάρος, 98^ε
 διότι εἰς σὲ μοναχικὴν προθένε ἔχω θάρος.
 Πᾶσα πληγὴ τῆς ἁμαρτίας, ἀρχὴ τῆς σωτηρίας,
 ἔλπιον ἀγαλλίσεως ἄλειπον ἢ εὐσπλαγίας.
- 25 Μὲ χεῖρα ψυχοπόνσεως σήκωτε τοὺς πεσμένους,
 τῆς ἁμαρτίας κοιμώμενους σὶν λάκκον καὶ πταισμένους.
 Εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας κυβέρενα, πάγαιέ τους,
 κ' εἰς τὸν λαμπρότατον ναὸν τοῦ τέκνου σου ἔμπασέ τους.
 Καὶ τὸ λοιπὸν μ' εὐσέβειαν καὶ σπλαγγρον τὸν Θεὸν μου
- 30 εὐχαριστῶ δι' ἔπλασεν ἐσὲ τὸ βότανόν μου.
 Καὶ τὴν πανάγαθον ἐσὲν Μαρίαν προσκυνοῦμεν,

Τίτλ. πεπονημένοι || 4 θάρος ὀλονῶν || 6 σωμὸς || 9 νεκρωμένων εὐρεσις || 10 ψυχοπόνσεως || 20 εὐγενείας || 25 ψυχοπόνσεως σύκοσε || 27 πάγετε

- ἦν ἔχεις ἔξι || τητα πάντες δοξολογοῦμεν. 98^v
 Τῶν οὐρανῶν σε κράζομεν κ' εἶσαι ὑψηλοτέρα,
 τῶν σεραφεῖμ ἀσύγκριτόν σε καὶ τιμιωτέρα.
 35 Πάντες εἰς σὲ ἐκδέχονται κ' ἔχουσι ὁδηγήτριαν,
 ἐμπρὸς εἰς τὸν μονογενῆ σ' ἐλπίζουσι καὶ μεσίτριαν.
 Δός μου λοιπόν, ἢ κιβωτὸς βλέπεις πῶς κινδυνεύει,
 ἁμαρτιῶν εἰς κύματα πλέγοντά σε γυροῦει.
 Ἀπανωθίων τῶν οὐρανῶν δέσποινα ἀνεβασμένη,
 40 ὀπισθεν τοῦ μονογενοῦς μὲ σάρκα καθημένη.
 Ὡς κέδρος καὶ κυπάρισσος ὑψώθη· εἰς τὸ ὄρος,
 βλέποντά σε ξενίζεται τῶν ἀρχαγγέλων χῶρος.
 Λέγοντες ποῖα ἐκ τῆν ἔρημον εἰτούτην ἀνεβαίνει,
 ὥσπερ καπνὸς τοῦ λιβανίου ἄρωμα || χροισμένη. 99^r
 45 Μύρα βασιτῆ καὶ βάλομα χαριτωκυματίζει,
 ὄπου σταθῆ ἄρωμά των καὶ μυρωδία μυρίζει.
 Καὶ πλεονάζει ἡ χάρις σου ταῖς χάραις τῶν ἀγγέλων,
 διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ καὶ προσκυνῶ καὶ θέλω.
 Νὰ δέχεσαι τὰ στέλλομεν δεήρεις μὲ τὸ κλάμμα,
 50 διὰ τὰ δροσίζη μία σταγὼν τῆς χάρις σου τὸ κάμμα.
 Διότι τὴν δόξαν ἀγάλλεσαι πάντα θεραπευμένη,
 πᾶσα πνοὴ σὴν χάριν σου ἐλπίζοντα τὰ μένη.
 Ἐσὲν τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανῶν δέσποινα ὁμολογοῦσι,
 ὅλα σοῦ ὑπεριτάσσονται πάντα δοξολογοῦσι.
 55 Νύκτιαν ἡμέραν τὸ πρωτὶ κυριεύεις καὶ τὸ βράδυν,
 τὸν κόσμον γῆν καὶ || οὐρανὸν καὶ φθάνεις ἕως ἄδην. 99^v
 Πίντες νεκροὶ καὶ ζωντανοὶ Μαρία ἀνακράζουσι,
 τρομάσσουσιν οἱ δαίμονες, δίκαιοι ἀγαλλιάζουσι
 Ἐλεημοσύνης δέσποινα, ἀγαθοσύνης φύσις,
 60 ξεμίστενε τοὺς δούλους σου, μὴν τοὺς καταπονήσης.
 Δράκος κρυφὸς ὁ δαίμονας, λέων ὁ ἀντιστάτης,
 ὅταν γυροῦν μὴ εὐρεῖν ν' ἀρπάξη ὡς πειράτης.
 Καθημερὸν παράδιε, Μαρία ἐνδοξοτάτη,
 τοὺς εὐλαβεῖς σὸ τέκνον σου ὦ μακαριωτάτη.
 65 Καὶ μέγα κλίμαξ τ' οὐρανοῦ, θύρα τοῦ παραδείσου,
 ἄκουε τὸν ἀνάξιον, τὸν πάντα δουλευτήν σου.

33 κείσαι || 31 σεραφίμ || 35 κίχουσαι || 37 λυπὸν || 39 Ἀπανωθίων || 41 κηπάρισ-
 σος || 43 ποῖα || 45 Μύρα χαριτωκυματίζει || 46 ἀρωματῶν μυρωδία || 49 δέχεσε ||
 50 χάρις || 51 ἀγάλλεσε || 53 οὐρὸν || 54 ὅλλα || 55 βράδυν || 60 καταπονήσις || 65
 κλίμαξ.

Τὴν χάριν σου πανάχραντε μὲ δοκιμὴν τὴν οἶδα,
 διαύτως δ' | πίσω τοῦ Χριστοῦ ἄλλην οὐκ ἔχω ἐλπίδα. 100f
 Σκέπαζε πάντα, φύλαττε, σὴν χάριν σοῦ με κράτει,
 70 καὶ τοῦ ὄρισμοῦ σου δεῖχνε μου ἀεὶ τὸ μονοπάτι.
 Ἄνδρέου Σκληγγίου μνήθητι, ἄχραντε, πρεσβυτέρου,
 ἀξία μῆτερ τοῦ Χριστοῦ, κυρίου ἡμετέρου. Τέλος.

Παντάνασσι, πανύμνητε παρθένε, Θεοτόκε,
 θυμιτήριον χουσοῦν, μάννα καὶ θεῖε πόκε.
 Τὴν ἔχουσαν τὸν ἔπαινον τῶν λόγων σου τῶν θεϊῶν,
 καθάρισαι καὶ λύτρωσαι ἐκ τῶν ἀδιῆς κρυφίων.
 Μανούσως ἐν' ὀπούγραψε, καὶ κερὰ Λένην ὀπόχει,
 τῆς βρασιλείας τοῦ Χριστοῦ κίμς την γὰ μειέχρη.

70 δίχρη· μονοπάτι.

JOHN P. CAVARNOS
 Institute for Classical Studies
 Harvard University